

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ HIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes
tagdíja évi 200 lel, klszgdák, gazdatisztek és
gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi
Gazdát 150 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfigyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó;

TÖRÖK BÁLINT

AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 200 lel Egyes szám 8 lel

Szemle.

A gabonárák emelkedni fognak az exportilletékek leszállításával kapcsolatban és pedig kb. annyival, mint a mennyit az illeték-redukció kitesz. A lisztinél e címen 40—50 banis emelkedésre lehet kilátás kg-ként. Tekintettel arra, hogy Csehszlovákiában agrár-védővámok vannak és ugyanezt akarja a másik ipari állam is bevezetni: Ausztria, sőt élelmiszer szükségletük beszerzése iránt Jugoszlávia felé fordultak, a romániai export kelet felé, Török-, Görögország, Egyiptom felé kell, hogy irányuljon.

A heremagüzet lezárult. Ha visszatekinünk a heremag árák ujjára azt látjuk, hogy az idén is azt a tipikus utat tette meg, amelyet az előző években. A spekuláció ugyanazokkal az eszközökkel dolgozott mint az előző években és a gazdaközönség is épúgy kiszolgáltatta magát, mint az előző években. Ha az E. G. E. Növénytermelési Szakosztályának a terve sikerül, így a folyó év őszén a szakosztály is bekapcsolódik szervesen az értékesítés ügyébe. A siker érdekében kívánatos volna, hogy minden gazda előre jelentse be heremagvetés területét és az eladásra kerülő hozzávetőleges mennyiségét. A szakosztály célja a bekapcsolódással az volna, hogy a termelőket a spekulációtól megkímélve magasabb árakat biztosítson a gazdak számára.

A biztosítások megújításának az ideje elérkezett az új esztendővel. Vizsgáljuk felül kötvényeinket és tegyük megfontolás tárgyává, hogy egy elemi csapás következtében beálló kárral arányban állanak-e biztosított összegeink. Csakis az esetekben bir gazdasági értékkel és jelentőséggel a biztosítás, ha az értékesítések helyesek. Akinek biztosítása nem volna, viszont gondolja meg, hogy egyedüli védekezési eszköz a biztosítás a reánk leselkedő veszélyek ellen. A gazdak számára mindenkor díjtalanul szolgál kimerítő felvilágosítással és ajánlattal a Gazdak Biztosító Intézete R. T., amelynek minden nagyobb városban és községben van képviselője.

A tojás kivitel új szabályozása. A kormány a tojásexportot a jövőben szabályozni kívánja. A terv lényege az, hogy a tojás kivitel egységes exportdíj mellett egész éven át szabaddá teszi és megszünteti az eddigi rendszert, amely szerint a tojás kiviteli illetéke évenként október 1-től május 1-ig darabonként 3 lej, május elsejétől október hó elsejéig viszont csak egy lej a tojás darabonkénti kiviteli illetéke.

Románia évi tojásexportja 18 millió kilogrammra becsülhető. Hivatalos megállapítás szerint egy kilogramm tojás 15 darabot tartalmaz, összesen tehát 270 millió darab tojás exportálható évenként Romániából, amelynek a külföldi piacokon árárt darabonként 5 lejfel számítva, 1 milliárd 350 millió lej az az összeg,

amelyet Románia évenként a tojásért a külföldi piacokról beinkasszál.

Lényegesen fokozható volna azonban a tojás kivitel, ha a kiviteli illetéket teljesen megszüntetnék. Az államhatalomnak végre szakítania kell azzal a téves felfogással, hogy az államháztartás költségei tekintélyes részének fedezetét a kiviteli illetékekből teremse elő. A kereskedelmi szabadság elvével ellentétben a kormány az a szándéka, amely szerint az exportot csak azon kereskedők részére kívánja a jövőben megengedni, akik már a háboru előtt hivatásszerűen foglalkoztak tojás kivittel.

A sertéspestis elleni szimultán ojtás.

Irta: Köves János dr.

Az utóbbi időben a gazdak élénken érdeklődnek a sertéspestis elleni szimultán ojtás iránt s különösen az iránt, hogy mennyiben jobb az a rendes szérumos ojtásnál, veszély nélküli eljárás-e és hogy biztosan immunizálható-e vele a sertések a sertéspestis ellen. Ez késztet arra, hogy a kérdéstről tájékoztassam a gazdaközönséget.

A sertéspestis elleni egyszerű szérumos ojtás után az eredmény nagyrésztben attól függ, hogy kellő időben történt-e az ojtás, mert ha elkésünk vele, úgy a szérum már nem tudja kifejteni teljes hatását és a veszteség, a késés arányában növekszik.

Ha olyan sertésállományokat ojtunk sertéspestis elleni szérummal, amelyek a szérum hatásának ideje alatt nincsenek intenzív fertőzésnek kitéve, úgy az állatok nem szedhetik fel kellő mennyiségben a fertőző anyagot és ennél fogva nem is szerezhnek tartós immunitást (nem veszelnek át), hanem a 2—3 héti tartó szérumhatás megszűnése után ismét éppen olyan fogékonyak, mint az ojtás előtt. Ilyen esetekben tehát a szérumos ojtás és a vele járó költség majdnem hiába való volt.

A szérum akkor fejt ki legjobban a hatását, ha a fertőző anyaggal egyidőben jut az állatok szervezetébe. Minthogy azonban természetes fertőzés esetén az egyes állatok nem egyszerre, hanem különböző időben szedik fel a fertőző anyagot, a szérumot rendszerint csak az állatok egy részének fecskendezzük be a legalkalmasabb időpontban, míg nagyobb számban lesznek olyan állatok, amelyek a szérumot vagy tulkorán, vagy esetleg elkésletlenül kapják.

Már akkor, amikor a szérumos ojtással foglalkozni kezdünk, ismertük a szérumos ojtásnak ezt a hátrányát és igyekeztünk ezt kiküszöbölni azáltal, hogy az egész állományt egyidőben fertőztük és egyidejűleg szérummal is beojtottuk. A fertőzésre kétféle módszer állott rendelkezésünkre. Választanunk kellett a között, hogy vagy a természetes fertőzést utánozzuk és etetéssel fertőzzük az állatokat, vagy pedig a fertőző anyagnak a bőr alá való fecskendezésével létesítjük a fertőzést. Az előbbi

eljárást, egyébként sok előnye mellett, nem tartottuk célravezetőnek, mert az állatok különböző etvágyak lévén, nem egyenlő mennyiségben szedik fel a fertőző anyagot, ezért végeredményben az az eljárás alakult ki, amit a *sertéspestis elleni szimultán módszer szerinti védőojtásnak* ismerünk, amikor a sertéspestis elleni szérumot és a sertéspestis vírusát egyidejűleg ojtjuk az állatok bőre alá.

A gyakorlatban az 1910—1914. években nagy számban végzett kísérletek,*) valamint az azóta végzett ojtások eredményei meggyőztek bennünket arról, hogy a sertések a szimultán módszer szerint kellőképpen immunizálódnak sertéspestis ellen és hogy az így létesített immunitás rendszerint $\frac{1}{2}$ —1 évig tart. Tapasztaltuk azt is, hogy az immunitás mérve bizonyos arányban van az ojtás után észlelt reakcióval; *minél erősebb volt a reakció, annál biztosabban állottak ellen a sertések a későbbi fertőzésnek és viszont.* Ugyanazon a fertőzött helyen hagyott sertések utólagosan ritkán betegedtek meg, ha azonban az ojtás után néhány hónap múlva frissen fertőzött állomány közvetlen közelébe vittük őket, úgy némelykor egy részük megbetegedett és részben el is hullott.

Az eljárás kétségtelenül jó, ha csak egészséges, kellő ellenállóképeséggel rendelkező állatokot ojtunk.

Tény, hogy a sertéspestis elleni szimultán ojtás után bizonyos veszteségre számítanunk kell és bármennyire törekedünk arra, hogy ezt a veszteséget kiküszöböljük, ezt mégsem sikerült. Mai ismereteink szerint ugyanis kívánatos, hogy az ojtás után az állatoknak minél nagyobb része, habár rövid időre is, enyhén megbetegedjék, mert ha az ojtóanyagokat úgy állítjuk össze, hogy az ojtás utáni reakciót kiküszöböljük, úgy igen kedvező lesz ugyan az ojtás közvetlen eredménye, de viszont az elért immunitás nem kielégítő. *A szimultán ojtással pedig nem az a célunk, hogy az ojtást veszteség nélkül végezzük el, hanem az, hogy az egészséges állatokat a későbbi megbetegedésekkel ellenállókká tegyük.* Ha ezt a célt csak részben érjük el, eljárásunk annál kevésbé lesz értékes, minél kevésbé tudjuk a későbbi tartós immunitást biztosítani.

Miután e módszer szerint már a háboru előtt több mint 18.000 sertést ojtottam és úgy akkor, mint azóta is mások által ojtott sok falkát megfigyelhettem, meggyőződtem arról, hogy a gazdaságnak inkább érdeke, hogy az ojtás után valamivel több vesztesége legyen, de nyugodtan tarthassa állatait és ne kelljen félnie a sertéspestistől, mintsem hogy csekély ojtás utáni veszteség mellett mindig ki legyen téve annak a veszélynek, hogy netalán újabb fertőzésre állatai megbetegedjenek.

Hogy mennyi az ojtással kapcsolatos az a veszteség, amely a szimultán ojtást még gazdaságossá teszi, az mindig a helyi és gazdasági viszonyoktól és attól függ, hogy milyen

*) Hutya és Köves: Aktiv immunizálás a sertéspestis ellen. Állatorvosi Lapok 1914. évi 15. és 16. számában.

koru és milyen rendeltetésű állatokat ojtunk. Egészen más a megítélés, ha választott malacokat, ha tenyészállatnak szánt süldőket, vagy ha hizóba állított állatokat ojtunk, mert a három esetben az immunitás mérvét és tartamát különböző időre óhadjuk biztosítani és mert ugyanolyan százalékos veszteség a hizóknál sokkal több kárt jelent, míg a süldőknél, vagy malacoknál.

A leggazdaságosabb volna, ha szopós, vagy az elválasztás körülötti korban levő malacokat immunizálhatnánk tartósan. A szopós malacok — ugyszólván — ártalom nélkül túrik ugyan a szimultán ojtást, az eddigi tapasztalatok szerint azonban ez az ojtás nem is vált ki tartós immunitást. A választás utáni korban a malacok anyagcsereforgalma hirtelen megváltozik és szervezetük a káros befolyásokkal szemben fokozottan érzékenyebbé válik. Ha ebben az állapotban fertőzzük a malacokat a sertéspestis vírusával, úgy a reakció szokailanul erős lehet és a veszteség nagyobb mérvet ölthet, semhogy az ojtás gazdaságos legyen, nem is szólva arról, hogy ebben a korban végzett szimultán ojtás után éppenny nem fejlődik ki tartós immunitás, mint ahogy az ebben a korban természetes fertőzés folytán „átvésztelt” falkák egyideig sem maradnak tartósan immunisak.

Ha az anyagcsere zavarok folytán kedvezőtlően elválasztás utáni 6—8 hét, vagyis a 14—16 hetes életkor elmúlt, beáll az a legfiatalabb kor, amikor a sertéspestis elleni szimultán ojtást aggodalom nélkül végezhetjük el, feltéve, hogy a malacok egyébként egészségesek.

Az ebben a korban végzett ojtás után a malacok körülbelül 1/2—1 évre terjedő olyan immunitást szereznek, mint az enyhébb „természetes átvészeltés” után és az ilyen immunitás elegendő azután arra, hogy a hizalás kezdetéig megvédje az állatokat pestises fertőzés ellen.

A hizalásra alkalmas korig már lényegesen csökkenvén az immunitás, a hizalás kezdetén ajánlatos azután újból ojtani az állatokat, hogy a hizalás folyamán meg ne betegedjenek. A süldőknél ez a második szimultán ojtása már csak enyhébb reakcióval jár és kevés áldozatot kíván.

A legnagyobb előnnyel vehetik igénybe a szimultán ojtást a hizalók, mert éppen a hizóknál fontos az, hogy az állatok a hizalás közben az intenzív takarmányozás folytán elért súlyt megtartsák és növeljék. Amíg a sertéspestis a hizók közt sokszor éppen a megbetegedett állatok súlycsökkenése folytán okozza a legérzékenyebb kárt, addig a szimultán ojtás után az állatok legnagyobb része legfeljebb 1—2 napra válik étvágytalanná s így súlyából nem, vagy alig veszti.

Kétségtelen dolog, hogy a sertéspestis elleni szimultán ojtásnak sok előnye mellett meg van az a hátránya, hogy veszteséggel járhat s hogy nem lehet előre tudni, milyen mérvű lesz ez a veszteség.

Érthető ezek után, hogy a gazdáknak rendszerint az a kérdése, hogy garantálják-e neki, hogy a veszteség egy bizonyos százaléknál nem lesz nagyobb.

Az ojtás utáni 7—10. napon az ojtott állatok nagyobb része néhány órára, esetleg 1—2 napra étvágytalanná válik, majd meggyógyul. Egyes állatok súlyosabban is megbetegedhetnek, sőt el is hullhatnak. Teljesen egészséges állományok rendszerint csekély, 5—10 százalékos körülötti veszteséggel immunizálhatók. A veszteség igen gyakran alig 1—2 százalék, viszont egyes esetekben 10 százalékot is meghaladhat és kivételesen jóval több is lehet. Netalán nagyobb veszteséggel tehát már eleve mindig számolni kell, különösen választott malacoknál, mert ezek közt sok az anyagcsere zavarok miatt kevésbé ellenálló állat, amely a sertéspestises fertőzésre igen hevesen reagálhat.

A veszteség azonban csökkenthető, sőt az is garantálható, hogy az ojtás alig fog veszteséget okozni. Egyszerűen másfélszeres, vagy kétszeres szérumanyagot kell a vírussal egyidőben befecskendezni és máris elejét vettük a súlyosabb reakció kifejlődésének és az esetleges nagyobb veszteségnek. Ennek az eljárásnak azonban az a hátránya, hogy *tulenyhe reakció után nem lesz tartós az immunitás.*

Annak megállapítása, hogy valamely falka egyedei immunisak-e, nem olyan egyszerű dolog, amint az az első pillanatban látszik. Ha ugyanis a falka fél, vagy egy éven belül nem betegszik meg, úgy az még nem igazolja az immunitást, mert lehetséges, hogy az állatokat nem is érte fertőzés s így ojtás nélkül sem betegedtek volna meg.

A gyakorlati megítélés céljaira nem meggyőző példák azok sem, amelyek nagyobb mérvben fertőzött helyen tartott és ott ojtott sertésekre vonatkoznak. Ezek a sertések ugyanis csupán a beléjük fecskendezett szérum és a természetes fertőzés együttes hatására is tartós immunitásra tehetnek szert s így az, hogy ezek az állatok a szimultán ojtás utáni csekély veszteség ellenére is tartósan ellenállanak a fertőzésnek, nem döntő érv a szimultán ojtás szempontjából.

Bizonyító ereje csak annak van, ha több esetben megismétlődik az, hogy az ojtott falkák egészségesek maradnak, ámbár közvetlen szomszédságukban, vagy közöttük levő állatok megbetegedtek sertéspestisben.

Mindaddig, amíg az eddiginél jobb módszert nem ismerünk, meg kell elégednünk, hogy csak ott alkalmazzuk a szimultán ojtást, ahol a sertéspestis ugyszólván minden évben jelentkezik, a viszonyok egyébként az ojtás szempontjából kedvezők és nem kell félnünk, hogy az ojtással járványfészkét létesítünk és más egészséges állományokat is veszélyeztetünk.

Igy elsősorban ajánlható a fertőzött hizalókba állított süldők ojtása a beállítás utáni napokban, azután olyan süldők ojtása, amelyeket fertőzött majorba akarunk helyezni, vagy amelyekkel az a célunk, hogy az eladásig 4—6 hónapig át nyugodtan tarthassuk őket és ne kelljen a sertéspestis okozta későbbi veszteségtől tartanunk.

Választott malacokat csak akkor ojtunk, ha közöttük a sertéspestis évenként nagyobb veszteséget okoz és így az ojtás okozta esetleges nagyobb veszteség mellett is gazdaságosnak látszik a szimultán ojtás.

Szopós malacok ojtása ezidő szerint nem biztosítja a kívánt eredményt, mert ezeket az állatokat az ojtás nem immunizálja tartósan.

Az ojtás időpontjának és helyének megválasztásánál figyelemmel kell lenni az időjárásra és az állatok megfelelő tartózkodási helyére is, mert hideg, nyirkos időben a reakció súlyosabb jelleget ölthet, különösen, ha az állatok hideg vagy nyirkos istállóban is tartózkodnak. A legfontosabb előfeltétel pedig, hogy az állatok az ojtás idejében teljesen egészségesek legyenek, mert különben, ha netalán már valamely betegség lappang bennük, könnyen igen súlyosak lesznek az ojtás után a veszteségek.

Mezőgazdasági szakoktatás Amerikában.

Irta: barsi Leidenfrost Adolf.

(a „Country Gentleman” c. amerikai lap cikke után.)

1927 ben lépett életbe Amerikában a Smith-Hughes-féle törvény, mely a gazdasággal és háztartással foglalkozó egyének oktatásáról szól.

Elképzelhetjük, mit jelent ez a sok milliónyi mezőgazdasági munkásnál és háztartási alkalmazottnál, kik az Újvilág 46 államában vannak elszórva, néha megközelíthetetlen utakon, hegyek, pusztaságokon!

Az előttem fekvő hivatalos jelentés szerint 30 különböző ország gazdasági tudósítói a következőket jelentik:

„Többet tesz a falusi tanyai szakoktatás, mint hogy tanítja az illetőket”. Több mint 3000 a mi magyar vándortanítónknak megfelelő gazdasági szakember járja a legelhanyagottabb vidékeket, hol a farmerek és segédek eddig minden civilizációtól távol, minden tanítás, nevelés, segítség nélkül éltek.

Természetesen a fentemlítt törvény kiterjed a gazdasággal foglalkozók családtagjainak nevelésére és tanítására is. Ennek megfelelőleg a legszélesebb körből maga köré gyűjti a tanító a tanulni vágyókat és a legszorosabban vett gazdasági ismeretek, mint szántás-vetés, vetésforgó, vetési tanácsadason kívül megismereti a tanulni vágyókat vetőmagkiválasztással, baromfi és marhatenyésztéssel, gyümölcsösök kezelésével, kártékony rovarok és betegségek elleni védekezéssel, kártékony állatok, mint hörcsög, sáska stb. elleni leghatásosabb módszerekkel is. Megtanítják a szövetkezeti eszme fontosságára, maguk szövetkezeteket kezdeményeznek, melyekbe a legtávolabbi vidékekről az érdekeltek ifjak és felnőttek behozzák terményeiket értékesítésre és jönnek tanácsokért. E tanítás igen fontos része a megfelelő vetőmag kiválasztása. Nálunk bizony a legújabb időkig sok-sok helyen, különösen pusztán a gazda saját vagy a szomszédja vetőmagját vette el, minden ellenőrzés nélkül. Egy jelentős szerint az illető gazdasági előadó megtanította az elhagyott vidékeken lakó farmereket a kukorica vetőmag megfelelő kiválasztására. Egy nyáron szünetelő falusi iskola termében berendezett ily állomást, ebbe a fiúk-lányok már ősszel elhozták a legkülönfélébb kukorica cöveket, melyekből a tanító az elkorcsosult, ki nem fejlődött szemeket különválasztván, a kiválasztott hibátlan magvak c-iraképességét is megvizsgálta. Az ifjak hamar megtanulták ezt és amikor a jelentést tevő ur az iskolát meglátogatta váratlanul: a terem legnagyobb részét nedves papírok és takarók által befedve találta a megfelelő számokkal és jelekkel eliatva De tovább is ment a tanító figyelme! Megállapította, hogy egy levágot disznó súlyból hány kilogram lett a hus, hány tojást tojtott egy bizonyos tyúk, hány liter tejet adott egy bizonyos tehén, milyen volt ennek zsirtartalma, stb. Még tovább mentek, tehenek tüdővész elleni serum kiosztását közvetítették, önkéntes gyümölcsfa-és zöldségpermezési csapatokat szerveztek, mely utóbbiak egy részlefizetésre kapott kocsira szerelt permetezőgéppel 2000 gyümölcsfát és sok-sok holdnyi paradicsomot és kumpli földet permeteztek meg. Egy másik kis tarsaságot szervezett és modern baromfi tenyésztet rendezett be, melyek költetőképével, csapófészekkel és baromfi hizalóval kapcsolatban tojást, baromfi messze vidékre szállítottak. Mielőtt a baromfi tenyésztet megalkották volna, a tyukok tojásáhozama 64 volt évenként. A megalkulást követő második évben már 100 darabra emelkedett az évi átlagos tojásáhozama, 46 csatlakozott gazda tyukjánál. A kappanozás titokzatos műveletét, melyet eddig, persze nagy elhullási perccel „tudós” asszonyok végeztek, egy társasággal végezték, melynek tagjai az egyszerű műveletet hamarosan elsajátítva, messze vidékekre mentek e célból és szép pénzt kerestek meg. Más gazdaságokban a tanító a rossz kumplivetőmagot nemesítette, hozatott megfelelő nemes vetőmagot, azt kiosztotta és az osztály ősszel kiállítás rendezett. Minden fészek alja kumpli külön bírattatott el és a legzebb kapta az első díjat. A következmény az lett, hogy a díjazott és utánultete kumplit a gazdák drága pénzen eladák és tovább szaporították. Az eredmény meglepő volt.

Télen néhány iskola 30 napig tartó, vagy rövidebb tanfolyamokat rendezett mindenféle gazdasági gépről, traktorokról stb. Az ezt követő évben a résztvevők közül már sokan Fordson és egyéb traktorokat vezettek és más mezőgazdasági gépet kezeltek.

Cary városában negy év előtt csak egy le nem írható külsejű, vadbaromfi volt található,

mely alig tojt és a fákra szállt aludni. Elképzelhetjük, milyen lehetett ennek a husa! A tanító annyira tudta a különben intelligens gazdákat érdekelni, hogy ma már 50 farmernél fajtiszta baromfitenyészet van, melyek tojás hozama 150 évente. 15 új baromfiház állított fel, a keltetést egy 12 000 tojást befogadó képesű keltetőgép végzi, melyen tavaly 59.000 csibe kelt ki, 7000 fajbaromfi vásároltatott s hetenkint 50—800 tucat friss tojás kerül címkével és az illető szállító személyes jóállásával ellátott izléses ládikákban piacra. Elképzelhetjük, hogy ily tojásokért, melyekért jóállást vállal termelő, mily árakat érhetnek el!

Államilag elismert vetőburgonyák Magyarországon az 1926—27. termelési évben.

Magyarországon a nemesített vetőmagvakat törzskönyvelik és a bevált, kitenyésztett fajták állami elismerésben részesülnek. A burgonya fajták közül minket erdélyieket a korai érkezési és a középkorai érésű fajták érdekelnek.

Vetőgumóbeszerzés végett a gazdák közvetlenül a kimitatásban feltüntetett gazdákhoz fordulhatnak. Természetesen bármily burgonyatermelési kérdésben a M. Kir. Burgonyatermelési Hivatal is készségesen szolgál az érdeklődőknek felvilágosítással. A felsorolt vetőburgonyák ára nagy általánosságban a napi burgonyaárnál 30—50 százalékkal magasabb.

Korai érésű fajták: *Korai rózsá.* 1. Lukács Pál gazdasága, Ónod (Borsod-megye), 2. Németh Testvérek gazdasága, Dunakiliti (Moson-megye). *Dögei rózsá.* 1. ifj. Báthy Kálmán gazdasága, Buj (Szabolcs-megye). *Száznapos* (sárgahéjú és húsu). 1. Mikosdpusztai uradalom, Mikosdpuszt (Vas megye).

Középkorai érésű fajták. *István király* (fehérhéjú és húsu). 1. Mikosdpusztai uradalom, Mikosdpuszt (Vas-megye). *Kisasszony nap.* (sárgahéjú és húsu). 1. Mikosdpusztai uradalom, Mikosdpuszt (Vas-megye).

Kései érésű fajták. *Prof. Wohltmann.* 1. Majzler Zoltán gazdasága, Levelek (Szabolcs-megye), 2. Buzás István gazdasága, Poklondostanya, u. p. Nagyhalász (Szabolcs-megye), 3. Halmi Jenő gazdasága, Vaja (Szabolcs-megye), 4. berei Marton Béla gazdasága, Dánszentmiklós (Pest-megye), 5. gróf Wenckheim uradalom sándorházi gazdasága, Mosonszentmiklós (Moson-megye). *Krüger gyöngye* 400. 1. Eszenyi Jenő gazdasága, Tornyospálca (Szabolcs-megye).

A villamos termelés és az „Elektro Planta“.

Már évek óta sok szó esik a gazdasági növénytermelésben a villamosság felhasználásáról. Az erre vonatkozó kísérletekből megállapítható máris, hogy a villamosság hatása a növénytermelésben két irányban használható ki, azaz a fejlődő növény és a magra való hatásában. Ezek közül különösen az első irányban értek el lényeges eredményeket, amennyiben a villamosság felhasználásával a kulturnövények intenzívebb fejlődését és ezzel kapcsolatban nagyobb terméshozamát biztosították. E tekintetben a villamos áramnak a fejlődő növényre való hatása a következőkben nyilvánult:

1. A növények gyorsabban növekednek és nagyobb terméshozamot adnak.
2. Nagyobb mennyiségű tápanyagot tartalmaznak.
3. A talaj kártevők megsemmisülnek.
4. Trágya anyagok takarítatnak meg.
5. Termékellen területek termékennyé válnak.

Természetesen fontos része a kérdésnek

az, hogy gazdasági szempontból mennyiben jövedelmező a villamosság felhasználása, illetőleg, hogy a villamosság alkalmazásával kapcsolatos költségek nemcsak megtérüljenek a produkált terméssel, hanem még egy megfelelő tiszta hozadék is maradjon. Az áramforrás szempontjából a berendezések kétfélék lehetnek egymint természetes vagy mesterséges áramforrások. Ezek közül a természetes áramforrás lényegesen olcsóbb és ezzel kapcsolatban a földalatti áramvezetékek a célszerűbbek. Erre a célra szolgált az Elektro Terre készülék, amely azonban körülményességénél fogva nem vált a gyakorlatban be. Ujabbban az Elektro-Planta R. T. Logotheiti Lohninger, Wilhering A. D. vezetett be egy ilyen berendezést, amely az eddigi tapasztalatok szerint a következő előnyökkel egyesíti magában, 1.) olcsó és veszélytelen természetes áramforrás, 2.) lehetőleg kevés áramforrás, 3.) a kevés áramforrás száma és minősége független a föld fekvésétől, 4.) egyszerű és veszélytelen vezeték elhelyezés, 5.) a művelési ág jellegének fenntartása, 6.) kevés fenntartási költség.

„Magyar Borház“ Bécsben.

Bécs egyik legelőkelőbb utcájában, a Grabenre nyúló Spiegelgasse 10. szám alatt megnyílt a finom ízű, gondos és hozzáértéssel fényesen berendezett „Ungarisches Weinhaus.“ Nagy eseménye volt ez a császárváros bort fogyasztó közönségének. Délután 5 órára volt jelezve a megnyitás, de a hűvös, szeles, esős idő dacára már 4 óra tájt sorba álltak a bécsiek az üzlet előtt, hogy végre egyszer ismét hozzájuthassanak tisztán kezelt, kedvenc magyar borukhoz. Egy idő óta ugyanis csak olasz és spanyol borokkal házasított osztrák borok voltak a borházakban kaphatók s ha került is föl Bécsbe magyar bor, az 13 százaléknál magasabb alkoholtartalma volt és színién csak házasítási célokat szolgált.

Érthető tehát, hogy úgy a középosztály, mint az előkelőbb közönség alig várta a Magyar Borház megnyitását.

Erdélyi boraink vetekednek a magyarországi borokkal, de hol vagyunk mi még attól, hogy erre gondolhassunk is? Hasonló borházak nyitását minden európai nagyobbn városban elő fogja segíteni a magyar kormány abból a célból, hogy a magyar bornak piacot teremtsen a külföldön.

EGYLETI ÉLET.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összeg küldettek be:

1926. évre 150 L. tagdíjat fizetett: Rohovanszki Károly Borosbenedek, Bene János Aranyosmedgyes (100 L.)

1926. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Ágoston Ágoston Gy.-alfalu.

1926. évre 100 L. tagdíj pótlást fizetett: Papp Béla Mosztafalva, dr. Müller Zoltán Nagyenyed, Bárány István Aranyosmedgyes.

1926. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Ágoston Ágoston Gy.-alfalu.

1927. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Osztolcs Nándor Zsigmond Mezősomlyó, Joós András Kisborosnyó, Csomoss János Keresztes, Gazdakör Barót, N. Naláczy Gejza Puj, Papp Béla Mosztafalva, Stern Herman Belényes, Ágoston Ágoston Gy.-alfalu, dr. Müller Zoltán Nagyenyed, Bárány István Aranyosmedgyes, Kónya Kálmán Nagyborosnyó, Ujfalussy Miklós Remetemező, Vajna Andor Kézdimartonfalva, Gazdakör Bihar.

1927. évre 150 L. tagdíjat fizetett: Bene János Aranyosmedgyes (100 L.), Ferwagner Károl Érmihályfalva, Novák Ernő Ruszkabánya, Balázs Péter Kolozsvár.

1927. évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: Osztolcs Nándor Zsigmond Mezősomlyó, Joós András Kisborosnyó, Tüzes Bálint Kucsó, N. Naláczy Gejza Puj (100 L.), Papp Béla Mosztafalva, br. Bornemlisa Andrásné Sarospatak, Ifj. gr. Bethlen Balázs Árokajka, Bene János Aranyosmedgyes (100 L.), Ágoston Ágoston Gy.-alfalu, dr. Müller Zoltán Nagyenyed, Bárány

István Aranyosmedgyes, Ferwagner Károly Érmihályfalva, Kónya Kálmán Nagyborosnyó, Ujfalussy Miklós Remetemező, Gazdakör Bihar, Balázs Péter Kolozsvár.

1928. évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: Gazdakör Bihar.

Törvények, rendeletek.

A takarmánynövények magjának kivitele. A Monitorul Oficial legutóbbi száma minisztertanácsi határozatot közöl, amelynek értelmében a takarmánynövények magjának kivitele csak az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium esetéről esetre kiadott autorizációja alapján és a megállapított exportilletékek lefizetése ellenében szabad.

Kisebb szakközlemények.

Melegágytakaró készítése. Melegágyak egyenletes hőmérsékletének fenntartására súlyt kell helyezni, mivel a palánták érzékenyek és nagy hőingadozást el nem viselhetnek. Nappal a melegágyablakokat betakarítani nem lehet, mivel a palántáknak fényre van szükségük, azért legalább éjszakára takarjuk le az ágyakat, ami annál is inkább fontos, mivel a levegő éjjel sokkal inkább lehül, mint nappal. A takarásra legalkalmasabb a zsupszalmából fonott takaró. Ezt házilag is készíthetjük, úgyhogy egy léckeretet állítunk össze. A keretre 3 szál cukorspárgazsinneget feszítünk ki a zsupszalmát azután maroknyi csomókban 3 szál vékonyabb zsinnyel a vastagabbhoz hurkoljuk. A szalmacsomó úgy szedendő össze, hogy a takaró két szélén a szalmaszálak töve, közepén pedig a szalmaszálak teteje érje össze. Ha a fonással végeztünk, a zsinorok végét összekötjük és a takarót a keretről levágjuk. A takaró a melegágyablakánál valamivel nagyobb legyen, hogy jól fedje. Lehet ezenkívül a takarót gyékényből is készíteni.

Mekkora almák teremnek Amerikában? Az alma-kura hívei szokták mondani, hogy naponna egy alma s orvosra nem lesz szüksége, Paul Rue canadai farmernek azonban olyan almái teremtek az idén, hogy annak, aki azokból egyet elfogyaszt, pékre, mézárásra, fűszerkereskedőre sem lesz szüksége. Rue a Washington állambeli Ballardban tartott gazdasági kiállításon szerepelt almacsodáival, amelyek között voltak olyan példányok, hogy átmérőjük (nem kerületük) meghaladta a 35 centimétert.

Mikor ültessünk fűzet? A fűzetelésnek legjobb ideje a tavasz. A jó megeredésnek pedig főfeltétele: 1. hogy a talajt kellőképpen előkészítsük (szántás és forgatás), 2. a telepítendő fűzet a talajviszonyok ismeretében helyesen válasszuk meg, 3. csak fajtiszta, prima minőségű dugványt ültessünk, 4. a dugványokat az ültetésig jó állapotban tartjuk meg, 5. a dugványozást szakszerűen végezzük és 6. a beültetett területet állandóan gondozzuk. Különös fontossága dacára kevésbé ismert a dugványoknak az ültetésig jókarban való eltartása. Állítsuk ezért az ültetésig léghuzammentes, hűvös helyre. Erre a legalkalmasabb valamely hűvös, de száraz pince, pajta, földalatti helyiségnek északi része stb. Nedves helyen a dugványok gyökereit eresztene és megpenészednek. A meggyökeresedett dugvány, miután tartalékanyagát gyökérből fordította, telepítésre alig alkalmas, a penészes dugvány pedig heges telepést ad. Lehet a dugványokat ugyanis jókarban eltartani, hogy vízbe tesszük azokat és kövekkel terhelt deszkával lenyomjuk oly módon, hogy a csomók víz alatt maradjanak.

Legajánlatosabb a 30—30 cm-es ültetés. Az ültetést zsinór mellett kijelölt sorokban végezzük. A dugványokat nyomjuk kézzel a földbe és vigyázzunk arra, hogy a dugvány

minden oldalról szorosan érintkezzék a földdel. A dugványokat mindig alsó végével függelyes irányban dugjuk a földbe, tehát rügyekkel fölfelé állítva.

Vegyes közlemények.

A kolozsvári és kolozsmegyeri gyümölcsstermelők figyelmét felhívja az Erdélyi Gazdasági Egyesület Gyümölcsészeti Szakosztálya a tavaszi gyümölcsfaszükséget közösen való beszerzésére. A Szakosztály prima minőségben szerzi be és bocsátja az érdekeltek rendelkezésére a facsemetéket. A gyümölcsfacsemeteszükséget összeírása kezdetét vette. Cím E. G. E. Kolozsvár, Attila u. 10.

Szövetkezeti borpincék. Garoföld földmivelésügyi miniszter elhatározta, hogy egy szőlőművelési alapot létesít, melyet az ország szőlőtermelőinek hitelképen bocsájt rendelkezésére.

Szőlészeti előadások Désen. A Szolnokdobokavármegyei Gazdasági Egylet Désen f. évi január 18-án szőlészeti előadást rendezett, melyen Schöppner Sámuel nyug. szőlészeti felügyelő a szőlőmetszésről mintavényigék bemutatásával és dr. Péter Béla c. gazd. akadémiai igazgató a szőlő betegségei és kártevői elleni védekezésről veitett képekkel tartott előadást. Az előadásokat messze vidékről összegyűlt szőlősgazdák nagy érdeklődése kísérte. A legközelebbi előadás február 1-én lesz: 1. Mik akadályozzák Erdély gyümölcsstermelésének értékesítését? Előadja (román nyelven) Staniloi Károly áll. gazd. igazgató. 2. Hogy védekezünk a gyümölcsfák betegségei ellen? Előadja dr. Péter Béla. Ez előadásból különösen a szilvatermésünket tönkretévő korompenésről fogunk sokat tanulni. Február 15-én: 1. A mezőgazdasági gépek használatának jövedelmezősége. Előadja dr. Szász Ferenc dezmeri birtokos. 2. A gazdát érdeklő adónevek. Előadja dr. Nagy Ignác p. ü. tanácsos. Az összes előadások keddi napon déli 1 órakor lesznek.

A szamosmegyei apaállatvizsgáló bizottság jelentése megdöbbentő adatokat tartalmaz Erdély hanyatló állattenyésztéséről. A vármegyében az apaállathány járasként a következő: A bethleni járásban bikahiány 50%, kanhiány 4%. A kékesi járásban bikahiány 56%, kanhiány 53%, koshiány 53%. A dési járásban bikahiány 37,5%, kanhiány 6%, koshiány 22%. A gorbói járásban bikahiány 26%, kanhiány 29,6 és koshiány 29,6%. A szamosújvári járásban bikahiány 54,5%, kanhiány 12%. Az ilondai járásban bikahiány 66%, kanhiány 43% és koshiány 55%. A láposi járásban bikahiány 75%, kanhiány 32,5% és koshiány 68,7%. A retkegi járásban bikahiány 50%, kanhiány 3% és koshiány 9%. A megye területén tehát mutatkozik bikahiány 53%, kanhiány 25%, koshiány 33%. E kétségbe ejtő helyzetnek az oka az, hogy az állatoknak nincsen ára és a gazdák csak kényszerből tartják a legszükségesebbeket és nem is igyekeznek az állomány szaporítására. E katasztrófális helyzeten csakis az élőállat kivétel teljes szabaddá tételével lehetne segíteni, mert így remélhető, hogy az árak normális színvonalra emelkednek és érdemes lesz a tenyésztéssel is foglalkozni, nemcsak a jartással.

Egy vármegye kancaállományának szomorú fogamzási statisztikája. A Szamosmegyeri Gazd. Egylet hivatalos lapja kimutatást közöl a vármegye ménállományáról és a fedezetések eredményeiről. A vármegye ezrekre menő kancaállományának mindössze 10 mén állott rendelkezésére, amelyek összesen 421 kancát fedeztek. Ebből meddón maradt 48%, tehát csaknem fele. Elvetélt 5%, így eredménytelen volt a fedezés 53%-ban. Születési arányszám 29,6% és ismeretlen az eredmény 17,4%-nál. Kevés a mén és ami van az is 50%-ban eredménytelenül fedez. Felosztatott az állam a

földreform rendén 75 erdélyi magánmest, amelyeknek a hiányát így érzi meg egy vármegye lótenyésztése.

A csoportosan utazó mezőgazdasági munkások vasúti szállítási kedvezménye tárgyában az Erdélyi Gazdasági Egyesület már több ízben felterjesztéssel fordult a CFR.-hez és a kormányhoz. Az egyesület legutóbbi, újlag megindokolt kérelmére a CFR igazgatóságától Bukarestből most érkezett meg a válasz, mely szerint az igazgatóság nem járul hozzá a fuvardíj kedvezmény megadásához azzal az indokollással, hogy véleménye szerint bármiféle munkások szállítására a IV. osztály tarifája eléggé alacsony.

P I A C.

Élőállatok:

Export ökör kg. ként	— — — —	22—24	lej
Beállítani való marha kg. ként	— — — —	21—22	"
Vágó marha kg. ként	— — — —	19—22	"
Borjú	— — — —	31—36	"
Zsirsertés	— — — —	32—36	"
Fejős tehén darabja	— — — —	10—12.000	"
Hízott marha párja	— — — —	25—38.000	"
Igás	— — — —	15—30.000	"
Juhok	— — — —	700—900	"

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lej vastag betűvel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lej.

H. E. G. E. gazdasági osztálya után állást keres: 22 okl. gazda, 18 földmivelésközlát végzett, 7 gyakorlati gazda, 2 szakiskolát végzett kertész, 3 vincellér iskolát végzett vincellér, 1 pince-mester, 3 kulcsár, 2 raktárnok, 2 felügyelő, 2 gépész. Szőlőkezelő budai vincellérképző iskolai végzettséggel állást keres szerény igényekkel. Cím a kladóban. 121. Szakképzett kertész, ki a gazdaság vezetését is érti, március 1-re állást keres. Ajánlatokat a Kladóhivatal továbbít. 4. Lohomobil S. H. P. igen jó karban, erős M. A. V. gép, Purgly gazdaságban eladó (Sofronea, jud. Arad). 5.

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

R.-T. Budapest

romániai központi irodája január végén CLUJON, Strada Regina Maria 45. szám alatt megnyílik, ahol az összes gyártmányokból nagy raktárt tartunk.

Mielőtt új

malomberendezést

rendel, malmát rekonstruálja, vagy

cséplőgépet

traktort, motort, hengerszéket vásárol, saját érdekében okveien kérjen ajánlatot.

A legjutányosabban a legjobbát kapja.

Érdeklődések egvelőre

RATONA OTTÓ

Oradea, Str. Vlahuta 27. címre küldendők. 3997

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytárs. Cluj-Kolozsvár, Piata Unirei (volt Mátyás király-ter) 7. sz. Alapítókéje: 25.000.000 Tartalékok: cca 24.200.000 **Fiókjai:** Désen, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. — **Affiliált intézetei:** Nagyenyed, Torda, Székelyudvarhely, Szászrégen, Nagybánya — Áruraktár a vasúti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámít, árutalásokat teljesít, mindenféle bankszerű üzletet előnyösen végez. Safe deposit. — Engedélyezett devizahely. 3905

Az E. G. E. kiadásában megjelent könyvek és egyéb nyomtatványok árjegyzéke.

1. ár, ha a füzetet személyesen veszi meg;
2. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi és egyszerű postal küldés mellett, a füzet megérkezését felelősséget nem vállalunk.
3. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi ajánlott és felelős postal küldéssel.
4. ár, ha a füzetet utánvétellel küldjük meg.

Megrendelések azok értékével együtt az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala (Cluj-Kolozsvár, Str. Andrei Muresan 10.) címére küldendők. Öt példányon felüli füzetmegrendelés esetén 25 százalék engedmény.

	Lel
1. Réti János. A trágyáról, a trágyázásról	5 8 18 24
2. Gáspár J.: A kaszálók és legelők ápolása	20 23 33 39
3. Virág Elek: Sertésenyésztés és hizlalása	20 23 33 39
4. Tormay Béla. A borjú fölneveléséről	5 8 18 24
6. Hauer Géza. A fejőstehénről	5 8 18 24
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről	5 8 18 24
12. Rittler G. A házikert	30 33 43 49
17. Ásványi Lajos. A vörös lóhere termesztéséről	8 11 21 27
19. Herényl: A nyerstakarmányok eltevése	5 8 18 24
20. K. Vörös S. A gazdaságok berendezéséről	5 8 18 24
21. Marx Ferenc. A kosárfűz termelése	5 8 18 24
22. Kovács B. Házi állataink takarmányozása	5 8 18 24
30. Nemes István: Az öntözés	5 8 18 24
36. Jakab L. Állataink egészségének gondozása	10 13 23 29
38. Cserháti S. A gyomok kártékonyága	5 8 18 24
43. Ikafalvi. Szőlőművelésről	5 8 18 24
46. L'Huillier I. A káposzta-félék termesztése	5 8 18 24
47. Dr. Balntner F. A mezőgazd. szeszgyárak	5 8 18 24
48. Dr. Nagy E. A cukorrépa termelése	40 43 53 59
52. Dr. Barna. A kenyéradó növények eltenyészése	10 13 23 29
56. Dr. Cséser Lajos: Kalauz a falusi gazdasági társadalomtudományban	10 13 23 29
57. Szász Ferenc. Tejgazdaság. Sajtikészítés	15 18 28 34
58. Jászberényi András. Tejgazdaság, vajkészítés	15 18 28 34
59. Cséser Gyula. Az utak és terek fásítása	5 8 18 24
60. Dr. Szentkirályi Á. Erdély juhait és juh-tenyésztése	40 43 53 59
61. Dr. Péter B. A gyógynövénytermesztés	10 13 23 29
Dr. Nagy E. A gazdakörök szervezéséről	10 13 23 29
Hágatási jegyzék darabja	5 8 18 24
Hágatási és borjuzási jegyzék darabja	5 8 18 24
Törzskönyvelési lap tehének és bikák részére	5 8 18 24
Próbafejesi napló darabja	5 8 18 24
Napszámjegyzék 100 oldalas	20 23 33 39
Napszámjegyzék 50 oldalas	15 18 28 34
Napszámjegyzék 16 oldalas	5 8 18 24
Szegődménylevél darabja	3 6 16 22
Gazdakör alapszabályminta drbja	5 8 18 24
Mezőgazd. kamarákról szóló törvény	10 13 23 29
Az állattenyésztésről szóló törvény	10 13 23 29
Dr. Szentkirályi Ákos „Erdély szarvasmarha-tenyésztésének dolga”	15 18 28 34
Utastás a közösi legelők kezelésére és kihasználására nézve	10 13 23 29

3734

MEZŐGAZDAKNAK!

APHIDON vértetű irtására, **SOLBAR** a körtefélék rozsdafolja, valamint egres-lisztharmat és a gyümölcsfák mindenféle gombabetegségei ellen.

Téli kezelés a legbiztosabb!
ZELIO méreggolyocskák egérintáshoz.
ZELIO méregpaszta patkányirtáshoz.

Valamint mindennemű nitrogén-trágya és a kiltűnő **FLORANID** keril trágya.

Kapható minden szakmai üzletben, vagy alantí címen:

ROMANIL Rt.

3949

Timișoara, I. Bánáti-ház, földszint.